Lag (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

SFS-nummer: 2002:329
Ansvarig myndighet: Justitiedepartementet BIRS
Ikraft: 2002-07-01
Förarbeten: Prop. 2001/02:88, bet. 2001/02:JuU17, rskr. 2001/02:224

Ändring
Rubrik: Förordning (2002:448) om ikraftträdande av lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen
SFS-nummer: 2002:448
Omfattning: ikrafttr.

Allmänna bestämmelser

1 § Om den genom Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen inrättade domstolen begär att det i Sverige skall vidtas en åtgärd som grundar sig på stadgan, tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelserna i 3–20 §§ tillämpas om utredningen eller lagföringen gäller folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse.

Bestämmelserna i 21 och 22 §§ tillämpas om utredningen eller lagföringen gäller brott som riktas mot Internationella brottmålsdomstolens rättskipning.

I 23–32 §§ finns bestämmelser om verkställighet av Internationella brottmålsdomstolens avgöranden och om transport av frihetsberövade genom Sverige.

2 § En ansökan som avses i 1 § skall ges in till Justitiedepartementet. Underrättelser i och redovisning av ett ärende till Internationella brottmålsdomstolen skall vidarebefordras av Justitiedepartementet.

En ansökan och bifogade handlingar enligt denna lag skall vara skrivna på engelska eller svenska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Överlämnande av misstänkta, tilltalade och dömda

3 § En person som vid Internationella brottmålsdomstolen är misstänkt, tilltalad eller dömd för folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse och som uppehåller sig i Sverige får överlämnas till domstolen efter beslut av regeringen.

Ett beslut om häktning eller en dom som Internationella brottmålsdomstolen har meddelat skall godtas som grund för ett beslut om överlämnande till domstolen.

Ett överlämnande får skjutas upp i avvaktan på att Internationella brottmålsdomstolen har beslutat om den skall ta upp saken till prövning. Vidare får ett överlämnande förenas

med villkor eller, efter överenskommelse med domstolen, skjutas upp om förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för annan gärning än den ansökan avser.

4 § För en ansökan om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen tillämpas bestämmelserna i 14 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Innan regeringen meddelar beslut i anledning av framställningen, skall yttrande avges av Riksåklagaren. Till grund för sitt yttrande skall Riksåklagaren låta verkställa nödvändig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål. Om det finns särskilda skäl, skall regeringen inhämta ett yttrande från Högsta domstolen innan den avgör ärendet.

5 § I ett ärende om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen får tvångsmedel användas utan att särskild utredning har lämnats till stöd för att den som avses med ansökan har begått det uppgivna brottet. Om domstolen har begärt att den som avses med ansökan skall frihetsberövas, skall häktning ske om det inte är uppenbart att skäl för häktning saknas. Den som är häktad får begära att en ny förhandling hålls inom tre veckor från det att beslut senast har meddelats. I övrigt gäller i fråga om tvångsmedel vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att överlämnande har beslutats. Beslut av rätten gäller, om inte annat beslutas, till dess ärendet har avgjorts eller, när överlämnande beslutats, tills detta har verkställts.

6 § Den som är misstänkt, tilltalad eller dömd för brott, vilket enligt denna lag kan föranleda ett överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen, får på begäran av domstolen, eller på grund av efterlysning som har utfärdats på grund av beslut av domstolen, omedelbart anhållas eller åläggas reseförbud eller anmälningsskyldighet av en åklagare enligt vad som i allmänhet gäller i brottmål. Beslag får också ske i sådant fall. Anhållande skall ske om det inte är uppenbart att skäl för anhållande saknas.

Tvångsmedel enligt första stycket får användas utan att särskild utredning har lämnats till stöd för att den som avses med ansökan har begått det uppgivna brottet.

Om det beslutas om tvångsmedel enligt första stycket, skall 23 § andra – fjärde styckena lagen (1957:668) om utlämning för brott tillämpas. Tidsfristen för ingivande av en ansökan om överlämnande skall dock vara 60 dagar från den dag personen anhölls eller reseförbud eller anmälningsskyldighet meddelades.

7 § Internationella brottmålsdomstolen skall ges tillfälle att yttra sig innan den som på domstolens begäran har berövats friheten enligt 5 eller 6 § friges eller åläggs reseförbud eller anmälningsskyldighet.

8 § När någon som är eftersökt för överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen samtycker till att bli överlämnad, får frågan om överlämnande prövas i ett förenklat förfarande med tillämpning av 29–36 §§ lagen (1957:668) om utlämning för brott. Bestämmelserna i 32 § första stycket andra

meningen och tredje stycket skall dock inte tillämpas. I stället för 33 § första stycket gäller följande. Har samtycke lämnats skall åklagaren skyndsamt lämna över ärendet till Riksåklagaren som skall anmäla ärendet tillsammans med ett eget yttrande till regeringen. Beslut om överlämnande fattas av regeringen. Den tidsfrist som avses i 35 och 36 §§ skall vara den tidsfrist som föreskrivs i 6 § tredje stycket.

9 § Ett beslut om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen skall verkställas av polismyndigheten. Den som skall överlämnas och är på fri fot får omhändertas av polismyndigheten, dock längst under tjugofyra timmar.

10 § Regeringen får på Internationella brottmålsdomstolens begäran medge att den som har överlämnats till domstolen får ställas till ansvar vid domstolen för annan gärning som begåtts före överlämnandet än den för vilken överlämnandet skett.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott eller 18 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, skall regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

11 § Om någon som har överförts av Internationella brottmålsdomstolen till Sverige för rättegång här i landet skall återföras till domstolen, tillämpas bestämmelserna i 26 a § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

12 § Om en stat begär utlämning av en person som Internationella brottmålsdomstolen begär överlämnad till domstolen, beslutar regeringen om personen skall överlämnas till domstolen eller utlämnas till staten.

Rättslig hjälp

13 § På ansökan av Internationella brottmålsdomstolen skall rättslig hjälp lämnas enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål om inte annat framgår av denna lag. Rättslig hjälp får lämnas även om den gärning som ansökan avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag.

Bestämmelserna i 2 kap. 14 § första stycket lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål gäller inte om ett avslag skulle strida mot Sveriges förpliktelser mot domstolen. Bestämmelserna i 2 kap. 14 § andra stycket, 4 kap. 33 § och 34 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas.

Internationella brottmålsdomstolen skall ges tillfälle att yttra sig innan rättslig hjälp förenas med villkor som avses i 5 kap. 2 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

14 § Bestämmelser i annan lag eller författning om delgivning och rättslig hjälp åt domstol eller myndighet i en annan stat tillämpas på ansökningar från Internationella

brottmålsdomstolen, om de inte strider mot bestämmelserna i denna lag.

15 § Om det vid handläggningen av en ansökan om rättslig hjälp i brottmål från Internationella brottmålsdomstolen framkommer att ansökan är oförenlig med en sådan ansökan om rättslig hjälp i brottmål från en annan stat som handläggs enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, skall frågan överlämnas till regeringen som beslutar vilken av ansökningarna som skall ha företräde.

Rättegångshinder

16 § Åtal och lagföring i Sverige för en gärning får inte ske

1. om frågan om ansvar för gärningen har prövats vid Internationella brottmålsdomstolen,

2. om domstolen har beslutat att frågan om ansvar för gärningen skall prövas där trots att svensk förundersökning eller lagföring pågår, eller

3. om domstolen har ansökt om att personen i fråga skall överlämnas till domstolen på grund av gärningen och denna ansökan inte har avslagits.

Offentlig försvarare

17 § Om Internationella brottmålsdomstolen begär att en åtgärd som grundar sig på stadgan skall vidtas i Sverige beträffande den som misstänks eller av domstolen har åtalats eller dömts för brott, skall den personen, om han eller hon begär det, biträdas av en offentlig försvarare. I fråga om sådan gäller rättegångsbalkens bestämmelser med det undantag som följer av 19 §.

Ersättningar och andra kostnader

18 § Ett vittne eller en målsägande eller sakkunnig i Sverige som har kallats för att höras av Internationella brottmålsdomstolen har rätt till ersättning av allmänna medel för sin inställelse enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

19 § Kostnader för ersättning av allmänna medel som betalats till offentlig försvarare eller till annan samt övriga kostnader för åtgärder som vidtagits enligt denna lag skall bäras av staten om inte annat följer av 20 §.

20 § Regeringen meddelar föreskrifter om att vissa kostnader för åtgärder som vidtagits enligt denna lag kan återkrävas från Internationella brottmålsdomstolen.

Samarbete i fråga om brott som riktas mot Internationella brottmålsdomstolens rättskipning

21 § I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning

om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller utlämning eller rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

22 § Om Internationella brottmålsdomstolen anmäler ett brott som avses i 21 § för lagföring i Sverige, skall ärendet överlämnas till Riksåklagaren för handläggning enligt det förfarande som gäller vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

Verkställighet av straff och förverkanden

23 § Regeringen kan på Internationella brottmålsdomstolens begäran besluta att en av domstolen meddelad fängelsedom får verkställas i Sverige. Regeringen får meddela de anvisningar som i det enskilda fallet behövs för verkställigheten av straffet här.

24 § En av Internationella brottmålsdomstolen meddelad bötesdom eller ett beslut av domstolen om förverkande av egendom eller av värdet av viss egendom, får på ansökan av domstolen verkställas i Sverige. Ansökan skall överlämnas till Riksskatteverket för åtgärd. Om verkställigheten avser förverkande av värdet av viss egendom, bestämmer Riksskatteverket det förverkade värdet i svenska kronor.

Riksskatteverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Riksskatteverkets och förvaltningsdomstolens beslut gäller omedelbart om inte annat beslutas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

25 § Vid verkställighet enligt 23 och 24 §§ tillämpas 25 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom om inte annat framgår av denna lag.

Verkställighet får inte längre ske om Internationella brottmålsdomstolen har beviljat den dömde nåd eller strafflindring och det nedsatta straffet har fullt ut verkställts eller domstolen har meddelat något annat avgörande som innebär att den utdömda påföljden inte längre får verkställas. Uppkommer, sedan en ansökan enligt 23 eller 24 § har bifallits, en fråga om hinder mot verkställighet på grund av preskription, skall denna fråga prövas enligt de regler som gäller för Internationella brottmålsdomstolen.

Frågor om villkorlig frigivning prövas av regeringen sedan Internationella brottmålsdomstolen fått tillfälle att yttra sig. Regeringen får i dessa fall besluta att villkorlig frigivning skall ske vid en senare tidpunkt än som följer av brottsbalken.

Beslut om förvandling av böter får inte meddelas.

26 § Vid verkställighet enligt 23 § tillämpas reglerna om immunitet i 23 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

27 § Vid verkställighet enligt 23 § har företrädare för Internationella brottmålsdomstolen eller den domstolen utser för att undersöka behandlingen av den som avtjänar ett straff som utdömts av domstolen rätt att besöka den plats där personen är placerad. Den som ansvarar för någon som avtjänar ett sådant straff skall lämna den som genomför undersökningen det biträde som denne behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.

28 § När verkställighet av böter eller förverkande har skett enligt 24 §, skall Riksskatteverket överlämna vad som kommit in vid verkställigheten till Internationella brottmålsdomstolen.

Erkännande och verkställighet av avgöranden om gottgörelse till brottsoffer

29 § Ett avgörande om gottgörelse till brottsoffer som Internationella brottmålsdomstolen har meddelat och som har vunnit laga kraft, gäller här i landet och skall på ansökan verkställas här, om inte annat följer av andra stycket.

Avgörandet gäller inte här i landet och får inte verkställas här

1. om erkännande eller verkställighet av avgörandet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen här i landet, eller

2. om det dessförinnan här i landet har meddelats ett lagakraftvunnet avgörande om samma sak.

Ansökan enligt första stycket får göras av den som i avgörandet har tillerkänts gottgörelse. Även Internationella brottmålsdomstolen får göra en sådan ansökan om den har beslutat att gottgörelse till brottsoffer skall betalas ut genom en särskild förvaltningsfond för brottsoffer.

30 § Väcks vid en svensk domstol talan om gottgörelse till brottsoffer i en sak som redan är föremål för rättegång vid Internationella brottmålsdomstolen och kan rättegången vid den domstolen leda till ett avgörande som enligt 29 § gäller här i landet, skall talan avvisas eller förklaras vilande i avvaktan på att Internationella brottmålsdomstolens avgörande vinner laga kraft.

31 § En ansökan om verkställighet enligt 29 § prövas av Svea hovrätt. Ansökan får avse en del av avgörandet.

Till ansökan skall fogas avgörandet i original eller en bestyrkt kopia liksom ett bevis att avgörandet har vunnit laga kraft.

En ansökan om verkställighet får inte bifallas utan att den som har förpliktats att utge gottgörelse har fått tillfälle att yttra sig över ansökan.

Verkställighet sker på samma sätt som gäller i fråga om svensk

domstols dom som har vunnit laga kraft.

Transport av frihetsberövade genom Sverige

32 § Chefen för Justitiedepartementet får meddela tillstånd till transport genom Sverige av en frihetsberövad person som för att överlämnas eller utlämnas eller i annat syfte skall överföras mellan en annan stat och Internationella brottmålsdomstolen. Under en sådan transport skall frihetsberövandet bestå om inte domstolen begär att den som överförs skall friges.

För flygtransport utan planerad mellanlandning här i landet krävs inte tillstånd enligt första stycket. Om en oplanerad mellanlandning sker, skall polismyndighet ta den som överförs i förvar till dess en ansökan görs om tillstånd till transport enligt första stycket och genast underrätta chefen för Justitiedepartementet om detta. Görs ingen ansökan senast 96 timmar från den oplanerade landningen, skall personen omedelbart friges.

Om tillstånd har meddelats enligt första stycket, får polismyndighet vid behov ta den som överförs i förvar. I fråga om tvångsmedel i ett ärende om transport gäller bestämmelserna i 5 §.

Övriga bestämmelser

33 § Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.